

Комунальний заклад вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ

СЕРІЯ «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»

Випуск 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Білоус Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри філології, Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Гудзенко Олена Георгіївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та філософії, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Добродум Ольга Вікторівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри культурології та філософської антропології, Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова;

Кралюк Петро Михайлович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії держави і права, Національний університет «Острозька академія»;

Коляда Еліна Калениківна, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практики англійської мови, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Міріца Стефанія-Крістіна, доктор філософії, Університет «Dunarea de Jos», м. Галац, Румунія;

Чижевський Фелікс, професор, доктор габілітований, професор, Університет Марії Кюрі-Скłodовської (UMCS), м. Люблін, Польща;

Яновець Анжеліка Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної та української філології, Луцький національний технічний університет.

*Ілюстрація на обкладинці – картина із серії «Квіти – радість життя»
луцької художниці Світлани Костукевич (використана за згодою автора).*

Журнал ухвалено до друку Вченою радою
Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
29 червня 2022 р., протокол № 9

Науковий журнал «Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»
zareєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 24805-14745P від 21.04.2021)

Офіційний сайт видання: www.academstudies.volyn.ua

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

УДК 378.147:81

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.38>

Л. Ф. ЛОЗИНСЬКА

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спілкування,
Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна
Електронна пошта: lf2902@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-3365-8525>*

Н. П. КУРАХ

*кандидат філологічних наук, доцент,
в.о. зав. кафедри німецької філології,
ВДНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна
Електронна пошта: nkurakh@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-2504-4902>*

І. А. ДЕПЧИНСЬКА

*кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри прикладної лінгвістики,
Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна
Електронна пошта: ivettlegeza@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-0069-3615>*

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто зміст та особливості формування іншомовної комунікативної компетентності студентів в процесі вивчення іноземної мови. Доведено, що в столітті глобалізації та інтеграції одну з важливих ролей в професійному та особистісному зростанні відіграє знання іноземних мов. Іншомовна комунікативна компетентність включає в себе не тільки використання базової лексики, але й знання професійних розмовних фраз, уявлення про культуру, закони та поведінку інших народів. Це має особливу актуальність в сучасному суспільстві, яке на даний час є значно мобільнішим та має міжнародні контакти всіх рівнів. Іноземні мови мають здатність розвивати мислення, підвищувати як освітній, так і культурний рівень студентів. В роботі проаналізовано зміст понять «компетентність» та «іншомовна комунікативна компетентність». Виокремлено три ключових компоненти іншомовної комунікативної компетентності, зокрема, гностичний, комунікативний та емоційний. Доведено, що під іншомовною комунікативною компетентністю потрібно розуміти особливий вид професійних компетентностей; здатність й готовність до набуття предметних, наукових знань в професійному спілкуванні іноземною мовою. В статті охарактеризовано підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності студентів в процесі вивчення іноземної мови, зокрема, традиційний та когнітивно-діяльнісний. Окреслено низку особливостей формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців, що дозволяють в цілому покращити результати освітнього процесу. Доведено, що формування іншомовної комунікативної компетентності в студентів представляє собою актуальне завдання, яке має практичне значення. Вирішення даного завдання дасть можливість фахівцю в майбутньому орієнтуватись в сфері міжнародного ділового спілкування, і відповідно – з впевненістю дивитися в майбутнє.

Ключові слова: компетентність, іншомовна комунікативна компетентність, професійна компетентність, іноземна мова.

Постановка проблеми. Характерною рисою функціонування світового суспільства в XXI столітті є інтенсивний розвиток міжнародних відносин на економічному, політичному та культурному рівнях. Дані процеси проявились у поглибленні міжнародного поділу праці, зростанні відкри-

тості країн, розвитку та укріпленні регіональних міжнародних структур. Це свідчить про прагнення держав до політичної незалежності, укріплення національних пріоритетів, з одного боку, а з іншого – відкритості національних інститутів, поглиблення міжнародного поділу праці, що

передбачає глобалізаційні зміни, зростання масштабів розширення меж усіх міжнародних зв'язків.

Актуальним завданням сучасної вищої освіти є підготовка кваліфікованих фахівців відповідного рівня, які вільно володіють власною професією на рівні світових стандартів. З метою якісної підготовки таких фахівців до майбутньої професійної діяльності необхідно створити відповідні умови та освітній простір. В даному контексті від сучасного фахівця вимагається готовність до самоосвіти, самовдосконалення професійних якостей для того, щоб бути конкурентоспроможним фахівцем з інноваційним мисленням та універсальними знаннями. В умовах реформування освіти виникає потреба в компетентних спеціалістах, які є основою розвитку інтелектуального потенціалу своєї країни.

На даний час одним з ключових показників успішної професійної діяльності є вміння ефективно спілкуватися та налагоджувати стійкі комунікаційні зв'язки між всіма учасниками робочого процесу. Тому, комунікативна компетентність випускника закладу вищої освіти визначається рівнем володіння іноземною мовою.

Вимоги до рівня володіння іноземною мовою з боку роботодавців постійно зростають, у зв'язку з чим на викладача іноземної мови в закладі вищої освіти покладається велика відповідальність щодо підготовки кваліфікованого фахівця, який володіє сформованими іншомовними компетентностями високого рівня та навичками роботи з іноземними джерелами професійної та ділової інформації.

В сучасних умовах традиційна освіта постала перед завданням модернізації базової методології, що має зосереджуватись не тільки на засвоєнні інформації студентами, а й на формуванні ключових якостей, необхідних в майбутній професійній діяльності. В умовах реформування системи освіти та в зв'язку з процесами інтеграції України в європейський та світовий освітні простори, зростання ролі викладання іноземних мов у закладах вищої освіти є актуальним та своєчасним питанням. Тому, перед сучасною вищою освітою постає завдання сформулювати професійно конкурентоспроможного фахівця, що володіє сформованою іншомовною комунікативною компетенцією.

Аналіз попередніх досліджень. Значний внесок у дослідження питань, пов'язаних із

визначенням змісту та методичними проблемами іншомовної освіти у фаховій компетентності студентів закладів вищої освіти, здійснили такі вітчизняні науковці, як О. Вишневський, Н. Гальскова, Л. Гриневич, Г. Гринюк, С. Козак, С. Ніколаєва, О. Мисечко, О. Максименко, А. Сбруєва, В. Сафонова, О. Шерстюк та інші. Проте, враховуючи думки зазначених авторів, доводиться констатувати, що в умовах європейської інтеграції та вітчизняної університетської освіти необхідно більше уваги приділити дослідженню аспектів щодо викладання іноземних мов у майбутніх фахівців, що сприятиме вирішенню проблем формування іншомовної комунікативної компетентності студентів.

Мета статті полягає в обґрунтуванні змісту та особливостей формування іншомовної комунікативної компетентності студентів в процесі вивчення іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Сучасний соціум вимагає всебічного розвитку особистості, в тому числі формування комунікативних навичок, що сприяють засвоєнню професійної діяльності, більше того, формують іншомовні комунікативні компетенції, які полегшують входження випускника закладу вищої освіти в світову спільноту та які дозволяють успішно та професійно функціонувати в ній. Отже, особлива увага повинна надаватися саме належному вивченню іноземних мов поруч з профільними дисциплінами.

Метою навчання іноземної мови в закладі вищої освіти виступає формування іншомовної комунікативної компетентності на рівні достатньому для виконання трудових функцій в іншомовній професійній діяльності. Іншомовна комунікативна компетентність, як одна з основних характеристик вторинної мовленнєвої особистості є складним інтегративним поєднанням компонентів, що відображають сформованість іншомовних мовленнєвих вмінь, комунікативних, соціокультурних навичок та готовність до їх застосування в професійному спілкуванні.

Згідно досліджень науковців, вивченню іноземної мови в закладі вищої освіти сприяють наступні мотиви:

Комунікативні, тобто які визначаються на основі потреб у спілкуванні. Наявність комунікативної мотивації в студентів полягає в бажанні розмовляти іноземною мовою з носіями мови,

читати спеціальну фахову літературу. Даний тип мотивації особливо виражений в студентському середовищі. Однак, в умовах рідного мовленнєвого середовища іноземна мова набуває статусу штучного засобу комунікації.

Лінгво-пізнавальні, підґрунтям яких є прагнення студентів до пізнання мовленнєвих явищ.

Країнознавчі, залежать від тематичної спрямованості, а також емоційної зацікавленості студентів в професійній або соціально-побутовій сфері спілкування.

Естетичні, тобто пов'язані з вищими почуттями людини, усвідомленням своєї значимості та цінності для суспільного розвитку [Бурковська 2015 : 31].

Формування різних компетенцій знаходиться в основі сучасної освіти. Від педагогіки передачі готових знань система освіти переходить до педагогіки творчої, що формує узагальнені навички використання теоретичних знань, отриманих в процесі навчання, спочатку в навчальній практиці, а потім і в професійній цілеспрямованій діяльності.

Сьогодні основним показником результативності вищої освіти є такі відомі поняття як «компетентність» та «компетенція». Дані дефініції найбільшим ступенем відповідають визначенню такого інтегрального соціально-особистісного феномену як результат освіти в сукупності з його мотиваційно-ціннісними та когнітивними складовими.

У світовій практиці компетентність виступає в ролі головного поняття, оскільки, вона: поєднує в собі інтелектуальну складову освіти; включає зміст освіти, що сформований «від результату»; містить низку вмінь та знань, які відносяться до сфер культури та діяльності.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», компетентність слід розглядати як динамічну комбінацію знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, та яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [Закон України «Про вищу освіту» : 2014].

Згідно позиції М. Удовенко, «компетентність це здатність (вміння) діяти на основі отриманих в процесі навчання знань, що передбачає

досвід самостійної діяльності на основі базової системи знань» [Ставицька 2013 : 280].

З. Бурковська подає формулювання компетентності, як вміння володіти певною компетенцією, що включає низку взаємопов'язаних якостей людини (знань, умінь, навичок), а також предметів, що стосуються процесів, необхідних для якісної професійної діяльності [Бурковська 2015 : 32].

Поняття «компетентність» Міжнародний департамент стандартів навчання, досягнення та освіти тлумачить як здатність кваліфіковано виконувати роботу чи поставлені завдання, що містить низку знань, вмінь та навичок, які дають можливість особистості ефективно виконувати свої функції, а також сприяють досягненню певних стандартів в професійній діяльності [Spector : 2].

З огляду компетентнісного підходу під компетентністю варто розуміти індикатори, що допомагають визначити та оцінити підготовку студента до подальшого життя, власного особистісного розвитку та залучення до участі в житті суспільства.

Комунікативну компетентність науковці визначають ключовою для майбутнього фахівця, оскільки саме вона допомагає успішно інтегруватися в систему суспільних відносин. Динамічні зміни сучасного світу, стрімкий розвиток інноваційних технологій, зростаючий об'єм інформації актуалізували потреби в набутті іншомовної комунікативної компетентності.

Щодо поняття іншомовної комунікативної компетентності, то на її важливості наголошено особливу увагу в «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання та оцінювання». Зокрема, зазначається, що в процесі використання мови відбувається розвиток низки компетентностей, серед яких особливе місце належить іншомовній комунікативній компетентності [Андрейко 2018 : 239].

Так, на думку Н. М. Бідюк, іншомовна комунікативна компетентність це сукупність здібностей, знань, умінь, навичок, ставлень, цінностей, ініціатив та комунікативного досвіду особистості, необхідних для розуміння чужих та продукування власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування [Бідюк 2012 : 160].

Цікавим є визначення іншомовної комунікативної компетентності дане Н. Сурою, яка

розглядає його, як процес, у межах якого забезпечується здатність комунікантів реалізувати обмін інформацією іноземною мовою, а також самостійно здійснювати пошук, накопичення й розширення обсягу професійно значущих знань у процесі природного іншомовного спілкування в освітньому процесі [Сура 2003 : 191].

Іншомовна комунікативна компетентність виступає особливим видом професійних компетентностей та визначається як готовність і здібність до оволодіння предметними, науковими знаннями в професійному спілкуванні.

Виокремлюють три ключових компоненти іншомовної комунікативної компетентності (рис. 1).

Іншомовну комунікативну компетентність науковці розглядають як володіння певною низкою вмій та навичок міжособистісного спілкування, що є достатніми для досягнення поставленої кому-

нікативної мети. Можна стверджувати, що іншомовна комунікативна компетентність включає як мовленнєві навички та вміння, так і навички соціальні й психологічні, які допомагають забезпечити ефективну взаємодію з людьми та покращують розв'язання міжособистісних проблем.

Отже, іншомовна комунікативна компетентність майбутніх фахівців – багатоаспектний феномен, що включає: сукупність соціокультурних, лінгвістичних знань, вмій та навичок з використанням засобів іноземної мови в залежності від соціально-рольових ситуацій професійної діяльності; когнітивний та діяльнісний компоненти, забезпечуючи єдність комунікативної та професійної культури фахівця; пізнавальну, комунікативну та інтегративну функції спілкування.

В «Плані заходів щодо формування єдиного індикатора ключових компетентностей» (The European Indicator of Language Competence)

Рис. 1. Компоненти іншомовної комунікативної компетентності

Джерело: сформовано авторами на основі [Завініченко 2003 : 47]

іншомовна комунікативна компетентність включає в себе три основних елементи (рис. 2).

Дослідження та систематизація позитивного досвіду зарубіжних країн дозволили визначити низку особливостей у формуванні іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців, що дозволяють покращити результати освітнього процесу (рис. 3).

До головної особливості іншомовної комунікативної компетентності майбутнього спеціаліста можна віднести її взаємозв'язок з професійними цінностями та свідомістю, від яких залежить сформованість професійного рівня спілкування в різних соціально-побутових ситуаціях. Володіння іншомовною компетентністю дозволить майбутнім фахівцям: працювати з оригінальними джерелами інформації; оволодіти здатністю розуміти зміст прочитаного або прослуханого іноземною мовою; набути навичок діалогічного та монологічного мовлення; вміти усно та письмово перекладати з іноземної мови; знати особливості ведення ділового листування іноземною мовою; вміти стисло та чітко висловлювати думку.

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій України, формування іншомовної кому-

нікативної компетентності характеризується як поступове поглиблення рівня володіння комунікаційною стратегією, що визначається від 0 до 9 рівня, тобто від вміння ситуативно взаємодіяти за допомогою елементарних фраз-відповідей на прості повідомлення до вільного діалогового компетентного спілкування іноземною мовою.

Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів в процесі вивчення іноземної мови включає два підходи:

1. Традиційний підхід, що передбачає лекційне та практичне викладання іноземної мови з метою формування в майбутніх фахівців системи базових знань, які будуть підґрунтям для подальшого навчання.

2. Когнітивно-діяльнісний підхід – комунікативні навички в майбутніх фахівців формуються шляхом створення ситуацій, в яких студенти мали змогу ефективно оволодівати комунікативними та комунікативно-технологічними знаннями й сформуванню певних вміння, розвиваючи власні професійні комунікативні якості. Даний підхід ґрунтується на застосуванні таких методів, як: презентаційні навчально-наукові заходи, під час яких формуються іншомовні комунікативні навички та вміння; проведення дискусії

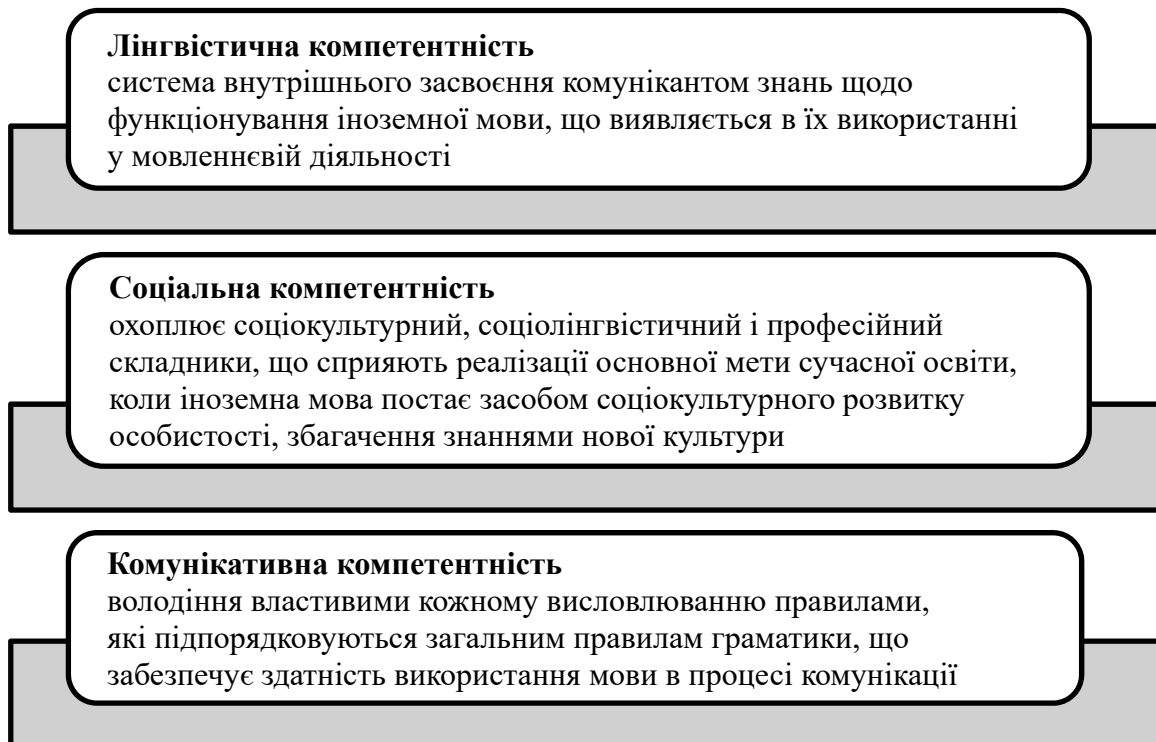

Рис. 2. Основні елементи іншомовної комунікативної компетентності

Джерело: сформовано авторами на основі [European Centre for the Development of Vocational Training]

Рис. 3. Особливості формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців

Джерело: сформовано авторами на основі [Ставицька 2013 : 282]

з певної проблеми; ситуативні та ділові ігри; методи часткового та повного «занурення»; моделювання ситуацій ділових бесід і побутового спілкування; участь у відео та телеконференціях; підготовка презентацій іноземною мовою, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю; використання інтерактивних та інноваційних методів навчання – «мозковий штурм», дискусії, робота в групах тощо; активне використання сучасних тренінгових методик; участь студентів в міжнародних програмах та проектах [Боровець 2016 : 83].

Формування іншомовної комунікативної компетентності в закладах вищої освіти полягає в поєднанні навичок іноземної мови зі змістом професійної діяльності, що сприятиме досягненню ключової мети навчання студента – формуванню його власної професійної компетентності.

Висновки. Розвиток вмінь та вдосконалення навичок практичного володіння іноземною мовою в сфері професійно-ділового спілкування допомагає студентам набути здатності до використання іноземної мови при вирішенні практич-

них завдань в різних комунікативних ситуаціях. Інакше кажучи, студент набуває іншомовну комунікативну компетенцію, яка необхідна майбутньому амбіційному фахівцю в будь-якій галузі.

Іншомовна комунікативна компетентність є інтегральною якістю особистості, яка сприяє адаптації та адекватному функціонуванню особистості в суспільстві, включає в себе певні способи спілкування, цінності та творчий потенціал особистості. Формування іншомовної комунікативної компетентності в студентів відбувається за умови володіння ними іноземною мовою як засобом комунікації. Рівень її сформованості є пріоритетним чинником, який визначає загальну ефективність комунікативного процесу.

Отже, формування іншомовної комунікативної компетентності має включати не тільки набуття студентами базової системи знань, вмінь та навичок, що потрібні для ефективної іншомовної комунікації, але й усвідомлену комунікативно-компетентну позицію студентів, що сприятиме їх подальшому професійному розвитку та самовдосконаленню.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейко Я. В. Іншомовна професійна комунікативна компетенція. *Педагогічні науки*. 2018. Вип. 63. С. 238–241.
2. Бідюк Н. М. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя філолога: зміст та структура. *Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи* : зб. наукових праць третьої Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2012р, Львів). Львів, 2012. С. 158–160.
3. Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів в процесі професійної підготовки. *Іноватика у вихованні*. 2016. № 4. С. 82–89.
4. Бурковська З. Мовні мультимедійні програми як засіб формування іншомовної комунікаційної компетенції студентів. *Молодь і ринок*. 2015. №11(130). С. 31–35.
5. Завіниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти : дис. канд. психол. наук : спец. 19.00.07. Київ, 2003. 216 с.
6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/card2#Card>
7. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. № 4(30). С. 280–286.
8. Сура Н. А. Іншомовна професійна компетентність: головні принципи та компоненти процесу навчання професійно-орієнтованого спілкування. *Вісник Луганськ. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка*. 2003. № 4(60). С. 190–192.
9. European Centre for the Development of Vocational Training. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/european-indicator-language-competence>
10. Spector J. Michael la Teja, Ilena. ERIC Clearing house on Information and Technology Syracuse NY. Competencies for Online Teaching. *Eric Digest. Competence, Competencies and Certification*. P. 1–3.

REFERENCES

1. Andrejko, Ja. V. (2018). Inshomovna profesijna komunikatyvna kompetencija [Foreign language professional communicative competence]. *Pedagoghichni nauky – Pedagogical sciences*. 63. 238–241 [in Ukrainian].
2. Bidjuk, N. M. (2012). Komunikatyvna kompetentnistj majbutnjogho vchytelja filologha: zmist ta struktura [Communicative competence of the future teacher of philology: content and structure]. *Informacijno-komunikacijni tekhnologhiji v suchasnij osviti: dosvid, problemy, perspektyvy : zb. naukovykh prac tretjoi Mizhnarodnoji naukovo-praktyčnoji konferenciji (12–14 lystopada 2012r, Ljviv) – Information and communication technologies in modern education: experience, problems, prospects: coll. scientific papers of the third International scientific-practical conference (November 12–14, 2012, Lviv)*. Ljviv. 158–160 [in Ukrainian].
3. Borovec, O. V. (2016). Formuvannja komunikatyvnoji kompetentnosti majbutnikh pedagoghiv v procesi profesijnoji pidgotovky [Formation of communicative competence of future teachers in the process of professional training]. *Innovatyka u vykhovanni – Innovation in education*. 4. 82–89 [in Ukrainian].
4. Burkovsjka, Z. (2015). Movni muljtymedijni prohramy jak zasib formuvannja inshomovnoji komunikacijnoji kompetenciji studentiv [Language multimedia programs as a means of forming foreign language communication competence of students]. *Molodj i rynek – Youth and the market*. 11(130). 31–35 [in Ukrainian].
5. Zavynychenko, N. B. (2003). Osoblyvosti rozvytku komunikatyvnoji kompetentnosti majbutnjogho praktyčnogho psykologha systemy osvity : dys. kand. psyhol. nauk [Features of the development of communicative competence of the future practical psychologist of the education system: dis. Cand. psychol. Science: special]. Kyjiv, 216 [in Ukrainian].
11. Pro vyshhu osvitu: Zakon Ukrajiny vid 01.07.2014 r. №1556-VII [On higher education: Law of Ukraine of 01.07.2014 №1556-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/card2#Card> [in Ukrainian].
12. Stavycjka, I. V. (2013). Inshomovna kompetentnistj: misce definiciji u terminologhichnomu poli suchasnykh naukovykh sudzhenj [Foreign language competence: a place of definition in the terminological field of modern scientific judgments]. *Pedagoghichni nauky: teorija, istorija, innovacijni tekhnologhiji – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*. 4(30). 280–286 [in Ukrainian].
13. Sura, N. A. (2003). Inshomovna profesijna kompetentnistj: gholovni pryncypy ta komponenty procesu navchannja profesijno-orijentovanogho spilkuvannja [Foreign language professional competence: the main principles and components of the learning process of professional-oriented communication]. *Visnyk Lughansjk. derzh. ped. un-tu im. T. Gh. Shevchenka – Bulletin of Luhansk. state ped. University named after TG Shevchenko*. 4(60). 190–192 [in Ukrainian].
14. European Centre for the Development of Vocational Training. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/news/european-indicator-language-competence> [in English].
15. Spector J. Michael la Teja, Ilena. ERIC Clearing house on Information and Technology Syracuse NY. Competencies for Online Teaching. *Eric Digest. Competence, Competencies and Certification*. 1–3 [in English].

L. F. LOZYNSKA

*Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Specific Purpose,
Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, Ukraine
E-mail: llf2902@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-3365-8525>*

N. P. KURAKH

*Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Acting Head of the Department of German Philology,
Higher State Educational Establishment «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine
E-mail: nkurakh@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-2504-4902>*

I. A. DEPCHYNSKA

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of Applied Linguistics,
Uzhhorod National University, Uzhhorod, Ukraine
E-mail: ivettlegeza@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-0069-3615>*

**FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE
OF STUDENTS IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING**

The article considers the content and features of the formation of foreign language communicative competence of students in the process of learning a foreign language. It is proved that in the century of globalization and integration one of the important roles in professional and personal growth is played by knowledge of foreign languages. Foreign language communicative competence includes not only the use of basic vocabulary, but also knowledge of professional colloquial phrases, ideas about the culture, laws and behavior of other peoples. This is especially relevant in modern society, which is currently much more mobile and has international contacts at all levels. Foreign languages have the ability to develop thinking, raise both the educational and cultural level of students. The content of the concepts "competence" and "foreign language communicative competence" is analyzed in the work. Three key components of foreign language communicative competence have been identified, in particular, gnostic, communicative and emotional. It is proved that foreign language communicative competence should be understood as a special type of professional competences; ability and readiness to acquire subject, scientific knowledge in professional communication in a foreign language. The article describes the approaches to the formation of foreign language communicative competence of students in the process of learning a foreign language, in particular, traditional and cognitive-activity. A number of features of the formation of foreign language communicative competence of future professionals are outlined, which allow to improve the results of the educational process as a whole. It is proved that the formation of foreign language communicative competence in students is an urgent task that has practical significance. Solving this problem will allow the specialist in the future to navigate in the field of international business communication, and accordingly – to look to the future with confidence.

Key words: competence, foreign language communicative competence, professional competence, foreign language.

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Т. П. Білоусова ФРАЗЕОЛОГІЧНА УНІВЕРБАЦІЯ ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ.....	3
Н. В. Герасименко АРХЕТИП ДОМУ В РОМАНІ С. ЖАДАНА «ІНТЕРНАТ».....	9
А. О. Гудима ОБРАЗ ВЕРСТОВОГО СТОПЦА У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ Т. ШЕВЧЕНКА.....	17
І. Ф. Джочка СЕМАНТИКО-ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМПОНЕНТІВ ОМОКОМПЛЕКСУ «ЩЕ (ЩЕ)» В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	24
А. В. Колесник НАТУРАЛІЗМ В ОПОВІДАННІ ДМИТРА МАРКОВИЧА «ІВАН З БУДЖАКА».....	32
С. В. Лазаренко ГІПЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ГАЗЕТНОГО ТЕКСТУ: СЕМАНТИЧНИЙ І СТРУКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ РІВНІ.....	39
І. П. Мамчич МОВНОСВІТОГЛЯДНА СПЕЦИФІКА СИСТЕМИ ХУДОЖНИХ ЗАСОБІВ У ПОЕЗІЇ СЕРГІЯ ЖАДАНА.....	48
Л. М. Марчук, Я. В. Журенко НЕГАТИВНА ОЦІНКА ЯК ЗАСІБ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ.....	55
Ю. В. Осінчук ДЕРИВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ЦЕРКОВНОСЛОВ'ЯНІЗМІВ В УКРАЇНСЬКИХ ПАМ'ЯТКАХ XVI – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XVII СТ.....	61
Л. М. Приблуда ПЕРВИННА ТА ВТОРИННА НОМІНАЦІЯ: ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС.....	68
І. Л. Приліпко «НЕОФІТИ» ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В КРИТИЧНІЙ РЕЦЕПЦІЇ ЄВГЕНА ЗГАРСЬКОГО.....	74
О. П. Савенко АНАЛОГІЯ ЯК ПРИЙОМ ТА ПРИНЦИП МОДЕЛЮВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ У «СКАЗАНІІ І СТРАСТІ, І ПОХВАЛІ СВЯТИМ МУЧЕНИКАМ БОРИСУ ТА ГЛІБУ».....	82
Ж. А. Тернова ЛІНГВОМЕНТАЛЬНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ОБРАЗУ «УСПІШНА ЖІНКА» НА МАТЕРІАЛІ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОГО ПОЛЯ «ПРОФЕСІЯ» В УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТ.....	87
Л. М. Шуст, О. М. Гончарук, О. М. Столярчук СЛОВОТВІРНА СПЕЦИФІКА ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ НОВОТВОРІВ В. СТУСА: АФІКСАЦІЯ.....	95

СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Н. А. Гайдук, А. О. Харачура МОВНІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЬСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	102
--	-----

КЛАСИЧНІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Л. В. Водяна

СИМВОЛІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СОМАТИЗМІВ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ

ЛАТИНСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ108

ГЕРМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Т. Й Бандура

НАРАТИВНА СТРАТЕГІЯ В РОМАНІ ПЕРА ПЕТТЕРСОНА

«ВЕРХИ НА КРАДЕНИХ КОНЯХ».....114

Г. А. Бевзо, А. Д. Алиєва, О. С. Поліщук

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....120

V. M. Voichuk, N. V. Yefremova

NON-VERBAL PECULIARITIES OF PESSIMISTIC UTTERANCES

(A STUDY OF THE 20TH–21ST CENTURY ENGLISH PROSE).....126

І. В. Войтанік, І. З. Терсіна

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРОВО-КОМПОЗИЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

АНЛОМОВНОЇ НАУКОВОЇ СТАТТІ У ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ.....133

В. В. Громовенко, О. О. Одіцова, Л. В. Сологуб

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОГО ЮРИДИЧНОГО ДИСКУРСУ.....140

Ye. O. Kondrashova

GETTING AROUND OBSTACLES IN TRANSLATION: D. THOMAS “THE HAND”147

М. О. Kuts, L. V. Vorobiova

COMPARATIVE ANALYSIS OF BORROWINGS IN ENGLISH

AND UKRAINIAN LANGUAGES.....154

А. Я. Максимова

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

СФЕРИ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ.....160

А. А. Марчишина, Т. В. Мітроусова

ПАРАДИГМА ЖІНОЧОСТІ У КУЛІНАРНИХ КНИГАХ ХХ СТОЛІТТЯ:

ЛІНГВОСОЦІАЛЬНЕ ДЗЕРКАЛО.....165

А. І. Покулевська, Н. В. Рибалка

АНАЛІЗ ГРАМАТИЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ НОВЕЛИ СТЕФАНА ЦВАЙГА «ГУВЕРНАНТКА».....173

А. Д. Решитько

МАГІЧНИЙ ДИСКУРС ЯК СУГЕСТИВНИЙ ТИП КОМУНІКАЦІЇ.....178

I. A. Svider, N. I. Frasyuk

CATEGORIES OF GENDER IN INTERACTION.....185

О. В. Харченко

КОГНІТИВНИЙ ПАТЕРН ЧІТКОГО КОНТРАСТУ І ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ

ЧЕРЕЗ РІЗНОВИДИ СТИЛІСТИЧНОЇ ФІГУРИ NON SEQUITUR.....191

О. В. Шапочкіна

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КАТЕГОРІЇ СТАНУ ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

(НА МАТЕРІАЛАХ НІМЕЦЬКОЇ, ДАНСЬКОЇ, ФРИЗЬКОЇ, ШВЕДСЬКОЇ ТА ІСЛАНДСЬКОЇ МОВ).....197

D. S. Shchurachova

ENGLISH TRANSLATION DISCOURSE AS A RESULT

OF THE IMPLEMENTATION OF TRANSLATION STRATEGIES.....203

РОМАНСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Л. М. Сипа

КОНЦЕПЦІЯ МИТЦЯ У ХУДОЖНЬОМУ БАЧЕННІ ЖОРЖ САНД
(НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «ЗАМОК САМОТНОСТІ»).....209

ФОЛЬКЛОРИСТИКА

М. М. Набок

НОМІНАТИВНА ТА ІДЕНТИФІКАЦІЙНА ФУНКЦІЇ СИМВОЛІКИ
В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМАХ.....215

ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

L. V. Vorobiova

PROBLEM SOLVING OF ADEQUACY AND EQUIVALENCE IN SCIENTIFIC
AND TECHNICAL TRANSLATION.....222

А. О. Давиденко

КОНЦЕПТ *GLOBALIST*: ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ
ТА СПЕЦИФІКА СТРУКТУРИ.....227

Н. П. Киселюк, А. М. Губіна, А. П. Мартинюк

ЛІНГВОТОКСИЧНІСТЬ НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ
ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....232

І. В. Кравець

ІМІДЖ-СТРАТЕГІЯ РЕКЛАМНОГО ДИСКУРСУ: ВПЛИВОВА ДОМІНАНТА.....240

Л. Ф. Лозинська, Н. П. Курах, І. А. Дещинська

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....245

М. Г. Малишева

РЕАЛІЗАЦІЯ АГРЕСИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗООСЕМІЗМІВ
У ДИСКУРСІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ.....253

Д. А. Марєєв, К. Л. Геворгян, Л. С. Колодіна

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО.....257

Н. С. Медвідь, Г. Д. Малінська, О. В. Ткач

МЕТОДИКА CASE-STUDY У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ.....266

S. A. Ostapenko, H. M. Udovichenko, S. K. Revutska

TRANSLATION OF "MATILDA" BY ROALD DAHL INTO UKRAINIAN: GRAMMATICAL ASPECT.....271

Р. В. Поворознюк

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ МЕДИЧНОЇ КАРТИНИ СВІТУ
В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ.....278

В. Б. Приходько

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД ТА ЛІТЕРАТУРНА КОМПАРАТИВІСТИКА.....284

А. І. Яновець, Ю. В. Літкович, А. В. Шевчук

ДОСЯГНЕННЯ РЕЛЕВАНТНОСТІ В ПРАГМАТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ ІМПЛІКАТУР
ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ЯК ТРІАДНА КОГНІТИВНА ВЗАЄМОДІЯ
МІЖ КОМУНІКАНТОМ, ПЕРЕКЛАДАЧЕМ ТА РЕЦІПІЄНТОМ.....290

CONTENTS

UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE

T. P. Bilousova PHRASEOLOGICAL UNIVERBATION AS A LANGUAGE PHENOMENON.....	3
N. V. Herasymenko ARCHETYPE OF THE HOUSE IN S. ZHADAN'S NOVEL «BOARDING HOUSE».....	9
A. O. Hudyma THE IMAGE OF THE VERST PILLAR IN THE CREATIVE WORK OF T. SHEVCHENKO.....	17
I. F. Dzhochka SEMANTIC AND GRAMMATICAL FEATURES OF THE COMPONENTS OF OMOKOMPLEX "STILL" IN THE UKRAINIAN LANGUAGE.....	24
A. V. Kolesnyk NATURALISM IN THE WORK OF DMYTRIY MARKOVYCH "IVAN FROM THE BUDZHAK".....	32
S. V. Lazarenko HYPERTEXTUALITY OF NEWSPAPER TEXT: SEMANTICAL AND STRUCTURAL-COMPOSITIONAL LEVELS.....	39
I. P. Mamchych THE LINGUISTIC WORLDVIEW SPECIFICS OF THE SYSTEM OF ARTISTIC MEANS IN THE POETRY BY SERGEI ZHADAN.....	48
L. M. Marchuk, Ya. V. Zhurenko NEGATIVE ASSESSMENT AS A MEANS OF INTERPRETATION OF GENDER STEREOTYPES.....	55
Yu. V. Osinchuk DERIVATIVE FEATURES OF CHURCH SLAVONIC IN UKRAINIAN MONUMENTS OF THE 16TH – FIRST HALF OF THE 17TH CENTURY.....	61
L. M. Prybluda PRIMARY AND SECONDARY NOMINATION: LINGUISTIC STATUS.....	68
I. L. Prylipko "NEOPHYTES" OF TARAS SHEVCHENKO IN THE CRITICAL RECEPTION OF EVHEN ZHARSKY.....	74
O. P. Savenko ANALOGY AS A RECEPTION AND PRINCIPLE OF MODELING THE ART WORLD IN "STORIES AND PASSION, AND PRAISE TO THE HOLY MARTYRS OF BORIS AND DEEP".....	82
Zh. A. Ternova LINGUOMENTAL INTERPRETATION OF THE FEMALE IMAGE «SUCCESSFUL WOMAN» ON THE BASIS OF THE LEXICO-SEMANTIC FIELD «PROFESSION» IN UKRAINIAN PROSE OF THE END OF THE XX – BEGINNING OF THE XXI CENTURIES.....	87
L. M. Shust, O. M. Honcharuk, O. M. Stoliarchuk WORD-FORMING SPECIFICITY OF AUTHOR – INDIVIDUAL INNOVATIONS BY V. STUS: AFFIXATION.....	95

SLAVIC LANGUAGES AND LITERATURES

N. A. Haiduk, A. O. Kharachura LINGUISTIC MEANS OF IMPACT IN POLISH POLITICAL DISCOURSE AND THEIR TRANSLATION INTO UKRAINIAN	102
---	-----

CLASSICAL LANGUAGES AND LITERATURES

L. V. Vodyana

SYMBOLIC MEANING OF SOMATISMS

IN LATIN, GERMAN AND UKRAINIAN LANGUAGES.....108

GERMANIC LANGUAGES AND LITERATURES

T. Y. Bandura

NARRATIVE STRATEGY IN PER PETERSON'S NOVEL

«OUT STEALING HORSES».....114

H. A. Bevzo, A. D. Aliyeva, O. S. Polishchuk

LEXICO-SEMANTIC FEATURES OF ENGLISH MILITARY TERMINOLOGY.....120

V. M. Boichuk, N. V. Yefremova

NON-VERBAL PECULIARITIES OF PESSIMISTIC UTTERANCES

(A STUDY OF THE 20TH–21ST CENTURY ENGLISH PROSE).....126

I. V. Voitaniuk, I. Z. Tersina

STRUCTURAL AND SEMANTIC CHARACTERISTICS OF GENRE DESIGN

OF ENGLISH SCIENTIFIC ARTICLE IN ECONOMIC DISCOURSE.....133

V. V. Hromovenko, O. O. Odintsova, L. V. Solohub

CURRENT STRATEGIES FOR TRANSLATION OF ENGLISH LEGAL DISCOURSE.....140

Ye. O. Kondrashova

GETTING AROUND OBSTACLES IN TRANSLATION: D. THOMAS "THE HAND".....147

M. O. Kuts, L. V. Vorobiova

COMPARATIVE ANALYSIS OF BORROWINGS IN ENGLISH

AND UKRAINIAN LANGUAGES.....154

A. Ya. Maksymova

EVOLUTION OF THE CONCEPT OF INNOVATIVE PHRASEOLOGY

IN THE FIELD OF ECONOMICS AND BUSINESS: THEORETICAL ASPECT.....160

A. A. Marchyshyna, T. V. Mitrousova

PARADIGM OF FEMININITY IN COOKBOOKS OF THE 20TH CENTURY:

LINGVO-SOCIAL MIRROR.....165

A. I. Pokulevska, N. V. Rybalka

GRAMMATICAL TRANSLATION TRANSFORMATIONS' ANALYSIS

IN THE UKRAINIAN TRANSLATION OF STEVAN ZWYAG'S NOVELS "GOVERNOR".....173

A. D. Reshytko

MAGICAL DISCOURSE AS A SUGGESTIVE TYPE OF COMMUNICATION.....178

I. A. Svider, N. I. Frasyuk

CATEGORIES OF GENDER IN INTERACTION.....185

O. V. Kharchenko

COGNITIVE PATTERN OF DISTINCT CONTRAST AND ITS REALIZATION THROUGH

THE VARIETIES OF THE STYLISTIC FIGURE NON SEQUITUR.....191

O. V. Shapochkina

TYPOLGICAL FEATURES OF THE CATEGORY OF VOICE

IN THE GERMANIC LANGUAGES (BASED ON GERMAN, DANISH, FRISIAN, SWEDISH

AND ICELANDIC).....197

D. S. Shchypachova

ENGLISH TRANSLATION DISCOURSE AS A RESULT

OF THE IMPLEMENTATION OF TRANSLATION STRATEGIES.....203

ROMANCE LANGUAGES AND LITERATURES

L. M. Sypa

THE CONCEPT OF THE ARTIST IN THE ARTISTIC VISION OF GEORGE SAND

(ON THE EXAMPLE OF THE NOVEL «THE CASTLE OF DESERTES»).....209

FOLKLORE

M. M. Nabok

NOMINATIVE AND IDENTIFICATION FUNCTIONS

OF SYMBOLISM IN UKRAINIAN FOLK DUMAS.....215

APPLIED LINGUISTICS

L. V. Vorobiova

PROBLEM SOLVING OF ADEQUACY AND EQUIVALENCE IN SCIENTIFIC

AND TECHNICAL TRANSLATION.....222

A. O. Davydenko

CONCEPT “GLOBALIST”: THE FEATURES OF USING AND STRUCTURE SPECIFICS.....227

N. P. Kyseliuk, A. M. Hubina, A. P. Martyniuk

LINGUOTOXICITY OF NEOLOGISMS IN MODERN REALITIES OF MASS MEDIA.....232

I. V. Kravets

IMAGE STRATEGY OF ADVERTISING DISCOURSE: INFLUENCE OF DOMINANT.....240

L. F. Lozynska, N. P. Kurakh, I. A. Depchynska

FORMATION OF FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

OF STUDENTS IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING.....245

M. H. Malysheva

THE REALIZATION OF THE AGGRESSIVE POTENTIAL OF ZOOSEMISMS

IN THE SOCIAL MEDIA DISCOURSE.....253

D. A. Marieiev, K. L. Gevorgian, L. S. Kolodina

MODERN METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES

IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....257

N. S. Medvid, H. D. Malinska, O. V. Tkach

METHODS OF CASE-STUDIES IN TEACHING UKRAINIAN

AS A FOREIGN LANGUAGE.....266

S. A. Ostapenko, H. M. Udovichenko, S. K. Revutska

TRANSLATION OF “MATILDA” BY ROALD DAHL INTO UKRAINIAN: GRAMMATICAL ASPECT.....271

R. V. Povoroznyuk

ASPECTS OF RENDERING MEDICAL WORLDVIEW IN FICTION.....278

V. B. Prykhodko

LITERARY TRANSLATION AND LITERARY COMPARATIVE STUDIES.....284

A. I. Yanovets, Yu. V. Litkovych, A. V. Shevchuk

ACHIEVEMENT OF RELEVANCE IN PRAGMATIC TRANSLATION

OF IMPLICATURES IN POLITICAL DISCOURSE AS A TRIADE COGNITIVE INTERACTION

BETWEEN COMMUNICATOR, TRANSLATOR AND RECIPIENT.....290

АКАДЕМІЧНІ СТУДІЇ

СЕРІЯ «ГУМАНІТАРНІ НАУКИ»

Випуск 1

Коректура • Ірина Миколаївна Чудеснова

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 35,57. Замов. № 0622/255. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1
Телефон +38 (048) 709 38 69,
+38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.